

Załącznik
do Uchwały Nr XXV/185/2016
Rady Miejskiej w Więcborku
z dnia 23 listopada 2016 r.

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH**

**ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA ROK 2017**

Więcbork , listopad 2016

Spis treści

Wykaz skrótów użytych w dokumencie	2
Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	3
Wstęp	3
Diagnoza problemu konsumpcji napojów alkoholowych i uzależnienia od alkoholu na terenie gminy Więcbork	4
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Więcborku	16
Poradnia Leczenia Uzależnień w Więcborku	16
Posterunek Policji w Więcborku	17
Zespół Interdyscyplinarny w Więcborku	18
Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Więcborku	19
Instytucje działające w obszarze przeciwdziałania alkoholizmowi na terenie gminy Więcbork	21
Ograniczenie dostępności napojów alkoholowych	21
Cele Programu	22
Zadania do realizacji	23
Preliminarz wydatków Programu	28
Przewidywane efekty realizacji Programu	30
Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii	32
Wstęp	32
Zjawisko narkomanii w środowisku lokalnym	33
Instytucje działające w obszarze przeciwdziałania narkomanii	38
Cele Programu	38
Zadania do realizacji	39
Preliminarz wydatków Programu	40
Przewidywane efekty realizacji Programu	41
Postanowienia końcowe	42
Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Więcborku	42
Źródła finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2017	43
Inne ustalenia	43

Wykaz skrótów użytych w dokumencie :

1. **Program** – Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2017,
2. **GKRPA lub Komisja** – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Więcborku ,
3. **Poradnia LU** – Poradnia Leczenia Uzależnień w Więcborku,
4. **Policja** – Posterunek Policji w Więcborku,
5. **ZI** –Zespół Interdyscyplinarny w Więcborku
6. **MGOPS**- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Więcborku,
7. **PIK** – Punkt Interwencji Kryzysowej w Więcborku,
8. **PCPR**- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Kr. z siedzibą w Więcborku,
9. **PARPA**- Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

I. Wstęp

Rok 2017 to kolejny rok realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jak i również kontynuacja wielu działań zainicjowanych w latach poprzednich. Program określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki i jest spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Więcbork na lata 2014-2021.

Podstawy prawne:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U.2016 poz.487.)
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U.2016 poz. 224)
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U.2015 poz. 1390)
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U.2016 poz. 930)
5. Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U.2016 poz.446)
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. Nr 209 poz. 1245).

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest podstawowym dokumentem określającym zakres i formę realizacji działań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii na terenie gminy Więcbork. Program ma na celu tworzenie spójnego systemu działań naprawczych i profilaktyki zmierzającej do zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych i innych uzależnień, oraz zmniejszeniu tych, które aktualnie występują.

Konsumpcja alkoholu w sposób istotny wpływa na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek jak i rodzin, a jej konsekwencje dotyczą nie tylko osób pijących szkodliwie, uzależnionych ale wpływają na całą populację. Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych tj. przestępczość, ubóstwo, przemoc w rodzinie, wypadki samochodowe i winno być przedmiotem troski ze strony organów administracji rządowej i samorządowej .

W obecnej dobie nie zastanawiamy się już, czy warto pomagać osobom, rodzinom, dzieciom dotkniętym problemem alkoholizmu, ale jak to robić szybciej, skuteczniej i efektywniej. Pomagać to nie tylko minimalizować skutki alkoholizmu ale przede wszystkim zapobiegać, czyli edukować, uświadamiać, wskazywać alternatywne sposoby spędzania czasu wolnego, radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, konfliktami. Pomagać to również podejmować działania polegające na kształtowaniu prawidłowych postaw osobowościowych, uczyć umiejętności mówienia „nie” wszelkim używkom kiedy to człowiek jest poddany presji otoczenia.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Więcbork na 2017 rok ma charakter dokumentu rocznego. Okoliczność ta nakazuje opierać planowane w nim działania na podstawach finansowych określonych w przyjętym na dany rok budżecie Gminy Więcbork, bazować w realnie podejmowanych działaniach na istniejącej infrastrukturze organizacji i podmiotów, które w okresie danego roku są w stanie zapewnić realizację przyjętych zadań i priorytetów. Roczna perspektywa zadań powoduje, że większość z nich będzie kontynuacją z lat poprzednich, szczególnie jeśli są adresowane do szerokiego grona odbiorców. Przykładem takich działań są: ogólnopolska kampania profilaktyczna dla dzieci i młodzieży szkół podstawowych i gimnazjalnych pn. „Zachowaj trzeźwy umysł”, dofinansowanie działalności placówki wsparcia dziennego.

II. Diagnoza problemu konsumpcji napojów alkoholowych i uzależnienia od alkoholu na terenie gminy Więcbork

Bardzo ważnym w planowaniu i realizacji działań mających na celu profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych jest dokładne rozpoznanie skali problemów na terenie gminy, zachowań związanych z konsumpcją napojów alkoholowych, struktury spożycia oraz zaburzeń życia społecznego i rodzinnego wywołanego alkoholem. W roku 2012 na terenie miasta i gminy Więcbork sprzedano alkohol za łączną kwotę 8 mln. 860 tys., w 2013 za 8 mln.723 tys., w 2014 za 9 mln. 997 tys. natomiast w 2015 za 10 mln.898 tys. Powyższe dane wskazują, że z roku na rok wzrasta kwota ze sprzedaży napojów alkoholowych, a tym samym wzrasta spożycie alkoholu na terenie gminy Więcbork.

Poniższa tabela przedstawia kwotę jaką mieszkańcy gminy Więcbork przeznaczyci na zakup alkoholu.

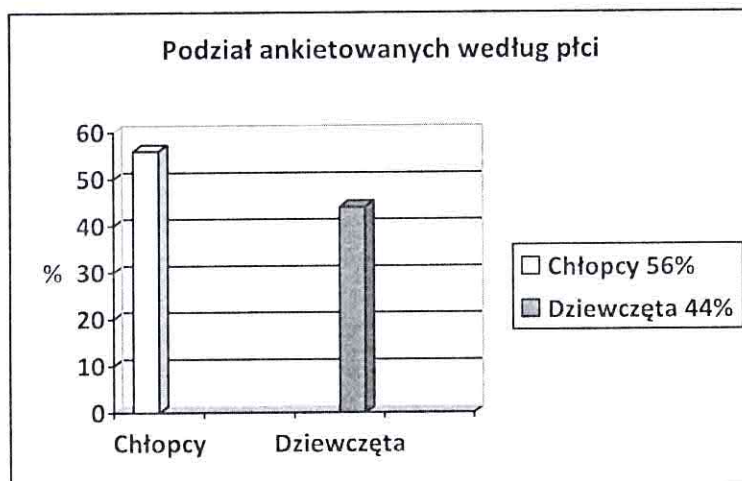
Rok	Statystyczny mieszkaniec gminy			Dorosły mieszkaniec gminy		
	piwo	wino	wódka	piwo	wino	wódka
2015	445,19	52,87	312,18	560,44	66,56	592,99

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Więcborku

Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Więcborku w 2014r. opracowali ankiety i rozesłali je do szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych funkcjonujących na terenie gminy Więcbork. Poniżej zostały przedstawione wyniki ankiet.

Szkoły podstawowe

W anonimowej ankiecie przeprowadzonej wśród uczniów szkół podstawowych wzięło udział 209 osób z klas IV-VI (w tym 117 chłopców – 56% i 92 dziewczęta – 44%).

Źródło: ankieta

Ankietowanym zadano 12 pytań dotyczących ich poglądu na środki uzależniające. Wyniki przedstawiają się następująco.

Pytanie 1 dotyczyło sytuacji, w której to na imprezie u kolegi solenizant częstuje wszystkich winem, ankietowani mieli określić swoje zachowanie w tej sytuacji. 88% osób stanowczo odmówiłoby i nie wypilo wina, 7% uległoby z czasem po namowach, 4% ankietowanych wypiłoby toast bez protestu, a 1% piłoby wino lub piwo dla dobrego humoru. Wśród ankietowanych uczących się w szkole wiejskiej, wystąpiła tylko odpowiedź stanowczo odmawiająca wypicia alkoholu.

W pytaniu 2 ankietowanych zapytano, czy impreza (imieniny, zabawa) bez alkoholu jest nudna. 89% uczniów stwierdziło, że nie, natomiast pozostali (11%) uznali taką imprezę za nudną.

Pytanie 3 brzmiało: „czy w Twojej rodzinie są osoby, które nadużywają alkoholu?”. Odpowiedzi kształtowały się na podobnym poziomie, jak w pytaniu poprzednim. Otóż 12% ankietowanych odpowiedziało twierdząco, a 88% uznało, że nie.

Następnie zapytano, co uczniowie sądzą o picciu alkoholu przez dorosłych (powyżej 18 lat). Jest czymś normalnym, bo większość dorosłych pije – 10%, jest niebezpieczne, bo można wpaść w nałóg – 48%, jest dopuszczalne w niektórych sytuacjach, np. podczas uroczystości – 20%, nie mam zdania – 12%, jest sprawą dorosłych, jak chcą niech piją, nie obchodzi mnie to – 10%.

W pytaniu 5 uczniowie mieli określić, czy według nich pijąc piwo można uzależnić się od alkoholu. 89% uznało, że tak, 11%, że nie.

Źródło: ankieta

Z kolejnego pytania wynika, iż 13% ankietowanych uczniów piło alkohol, a pozostałe 87% twierdzi, że nie. Biorąc pod uwagę, że ankietowani byli w wieku 10-12 lat, należy z wielkim niepokojem spojrzeć na wyniki ankiety. Tak duży odsetek uczniów przyznających się do picia alkoholu świadczy z pewnością o łatwym dostępie do niego.

Źródło: ankieta

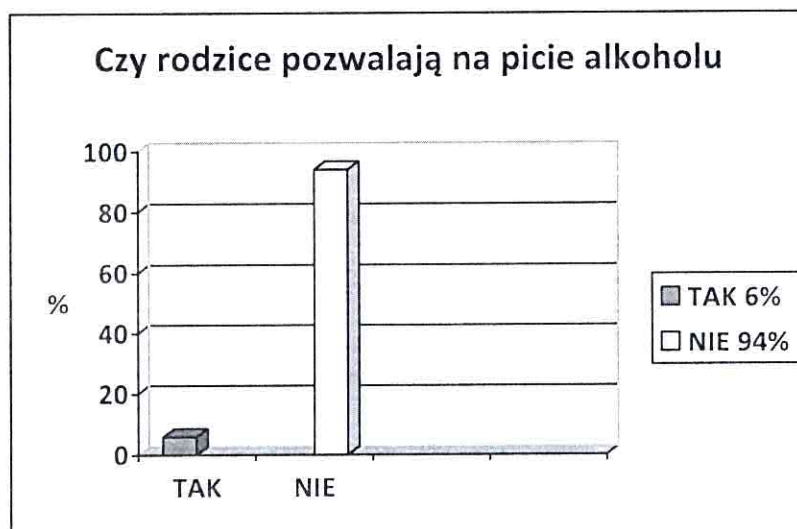
Pytanie 7: „czy myślisz, że można wpaść w nałóg, pijąc alkohol w wieku 12 lat?” dało następującą odpowiedź: 78% twierdzi, że tak, 22% uznało, że nie.

Kolejne pytanie dotyczyło ewentualnego picia alkoholu przez rówieśników ankietowanego. 11% odpowiedzi było twierdzących, natomiast 89% uczniów uznało, że ich rówieśnicy nie piją alkoholu. Uczniowie mieli także wskazać sytuacje, w jakich to występuje. Wśród najczęściej pojawiających się odpowiedzi zaznaczono: na imprezach rodzinnych (z przyzwoleniem rodziców) – 40%, na wagarach – 21%, we własnym domu (bez wiedzy rodziców) – 14%, ze

starszymi kolegami – 13%, na szkolnych dyskotekach – 10%, pozostałe 2% dotyczyło innych sytuacji, gdzie wskazano np. we własnym domu (za zgodą rodziców).

Zapytano ankietowanych, czy rodzice pozwalają im czasem napić się alkoholu? Niestety pojawiły się odpowiedzi twierdzące – 6%, natomiast 94 % uznało, że rodzice nie pozwalają im pić alkoholu.

Źródło: ankieta

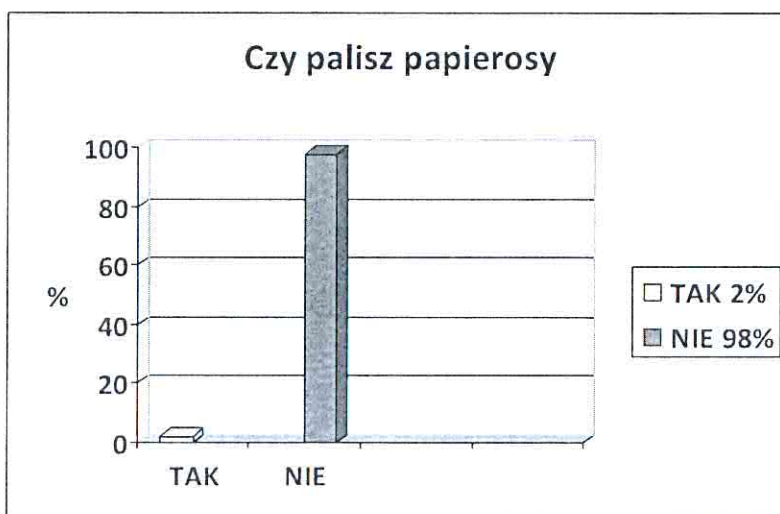
Mimo znaczącej przewagi osób, które odpowiedziały, iż rodzice nie pozwalają im pić alkoholu, to wynik 6% odpowiedzi twierdzących wydaje się być zatrważający. Należy pamiętać, że ankieta przeprowadzana była wśród uczniów klas IV-VI szkół podstawowych.

Pytanie 10 brzmiało: „czy kiedykolwiek namawiano Cię, abyś wypił alkohol?”. Przeważająca ilość uczniów odpowiedziała, że nie – 88%, a pozostali potwierdzili – 12%.

8% uczniów biorących udział w ankiecie uznało, że wypiliby alkohol, gdyby obiecywano im za to coś bardzo atrakcyjnego. Pozostali – 92% nie ulegliby namowom do picia.

Pytanie 12 dotyczyło palenia papierosów. Znakomita większość, bo aż 98% odpowiedziało, że nie, natomiast 2% przyznało się do palenia papierosów. Poproszono także o określenia, jak często palą – 2 osoby uznały, że „rzadko”, pojawiła się także jedna odpowiedź „co tydzień”.

Źródło: ankieta

Gimnazja

Gimnazjum, to trudny czas zarówno dla ucznia, jak i dla jego rodziców. Nowe towarzystwo, większa samodzielność, wyższe wymagania w szkole i czas dojrzewania sprawiają, że dziecko zmienia się nie do poznania. Młodzi ludzie, chcąc pokazać, że są już dorośli, zaczynają popełniać błędy, które mogą wpłynąć na całe ich dalsze życie.

Potrzeba bycia akceptowanym i przynależenia do grupy staje się coraz silniejsza wraz z dorastaniem. Kielkujące „ja” potrzebuje oparcia w grupie „takich jak ja”, tak samo poszukujących i wrażliwych. Sam fakt bycia w grupie, jest niezwykle wzmacniający dla dorastającego człowieka, nawet jeśli grupa odniesienia realizuje wartości negatywne, to bardzo trudno jest mu je odrzucić. Młody człowiek łatwo ulega wpływom i chętnie próbuje nowych rzeczy.

Badanie przeprowadzone było wśród młodzieży gimnazjum w Więcborku oraz Sypniewie przy pomocy anonimowej ankiety, w której udział wzięło 269 uczniów.

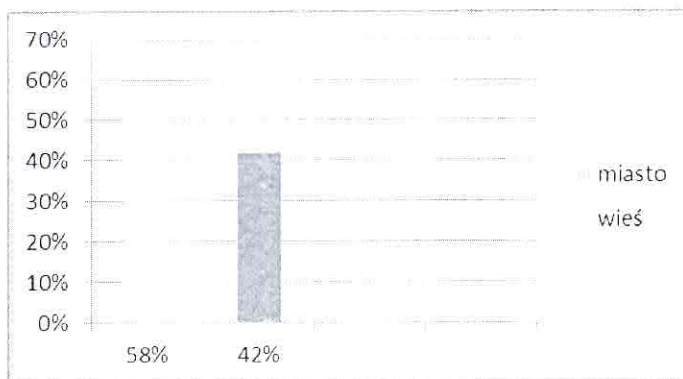
INTERPRETACJA WYNIKÓW

Nieznacznie większą część badanych stanowią dziewczynki:

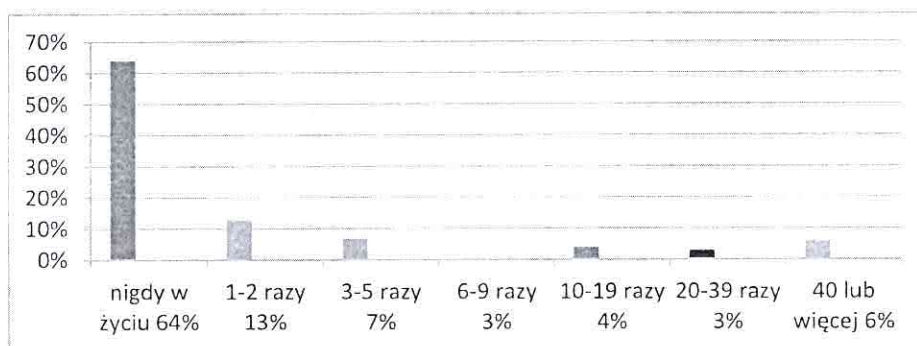
Źródło: ankieta – płeć badanej osoby

Podobnie sprawa się ma w kwestii zamieszkania – różnica jest niewielka:

Źródło: ankieta – miejsce zamieszkania badanego

Na pytanie, ile razy w życiu zdarzyło ci się palić, ankietowani odpowiedzieli:

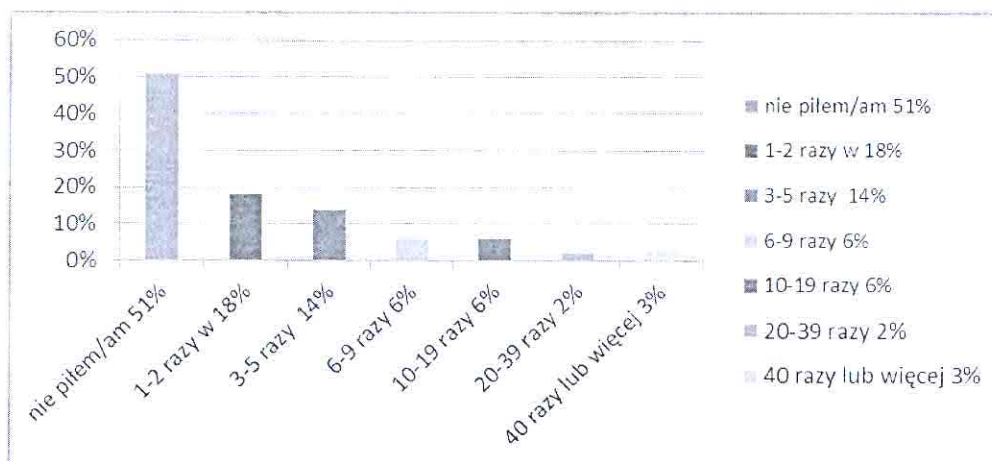

Źródło: ankieta – ile razy w życiu zdarzyło Ci się palić papierosa

Wynik pokazuje, że większość uczniów nie miała kontaktu z papierosem, ale aż 36% uczniów ma inicjację palenia za sobą. Jak mówią ogólnopolskie badania, młodzież najczęściej zaczyna kontakt z używkami od papierosów. Być może dlatego, że stosunkowo łatwo je zdobyć. Naukowcy wskazują, że na **uzależnienie od nikotyny** bardziej podatni są młodzi ludzie ze skłonnością do depresji i **zachowań agresywnych**. Oszacowano, że lęk może im towarzyszyć nawet przez 45-60% czasu, a to oznacza, że muszą z nim żyć na co dzień. To sprawia, że są bardziej skłonni do szukania ukojenia w nałogu nikotynowym. Ogromnego znaczenia nabiera tu profilaktyka uzależnień od nikotyny. Walka z nałogiem jest niezwykle trudna, dlatego najskuteczniejsze jest eliminowanie problemu jeszcze zanim się pojawi. W tym celu należy starać się o usunięcie pozytywnego wizerunku palenia papierosów, jaki wciąż pojawia się w naszym otoczeniu. 27% badanych wskazało, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy proponowano około 73 uczniom zapalenie papierosa.

Kolejne pytanie dotyczyło tego, ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić jakiś alkohol?

- w życiu:

Źródło: ankieta – ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić jakiś alkohol

Jak pokazuje powyższy wykres, aż 49% dzieci w wieku 13-17 lat miało kontakt z alkoholem. Jest on na tyle powszechny, że w ostatnich 12 miesiącach sięgnęło po niego aż 33% uczniów, a w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie, piło 21% badanych.

Niestety, jak pokazują badania najczęściej spożytego w tym czasie alkoholu stanowi wódka – 22%, czyli alkohol wysokoprocentowy. Nieco mniej spożyto piwa – 21%, ale młodzież sięga po nie dość regularnie, bo aż 12% robi to od 6 do 40 nawet razy w miesiącu. Ostatnie miejsce zajęło wino, które stanowi 13% spożycia w ostatnich 30 dniach przed badaniem.

W ciągu życia 15% uczniów upiło się piwem, winem lub wódką. Rozkład procentowy między chłopcami i dziewczętami, jest niemal równy. W ostatnim roku upiło się 11% badanych a w ciągu 30 dni poprzedzających badanie – 7%.

Upijanie się przez nastolatki, jak podają specjaliści PARPA, jest bardzo częstą przyczyną poważnych i doraźnych szkód związanych z:

- wypadkami, zachorowaniami i śmiercią;
- konfliktami z prawem;
- większym prawdopodobieństwem stania się ofiarą przestępstwa;
- ryzykownym seksem, groźbą zakażenia chorobami wenerycznymi (w tym HIV), stosunkami z pogranicza gwałtu, przypadkową inicjacją, niechcianą ciążą.

Badania amerykańskie pokazały, że dzieci, które zaczęły kontaktować się z alkoholem przed 15 rokiem życia czterokrotnie częściej niż osoby, które zaczęły pić po 20 roku życia, uzależniały się od alkoholu.

Działania profilaktyczne dotyczące alkoholu, powinny koncentrować się na osłabianiu wpływu czynników ryzyka i wzmacnianiu czynników chroniących. Do czynników chroniących niewątpliwie należy zaliczyć: silną więź z rodzicami, zainteresowanie nauką szkolną i rozwojem, regularność praktyk religijnych oraz skłonność do respektowania norm i wartości

społecznych. Ze względu na różne miejsca, w których prowadzi się działania profilaktyczne, należy wymienić podstawowe środowiska oddziaływań profilaktycznych:

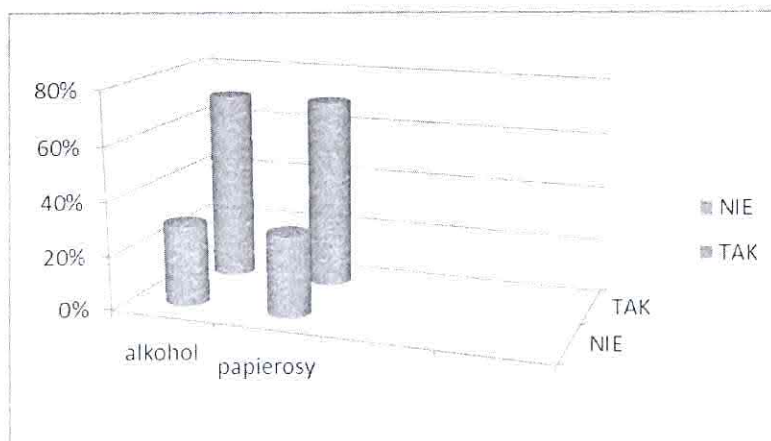
- szkoła,
- rodzina,
- społeczność lokalna,
- globalne środowisko kulturowo–społeczne tworzone za pomocą przekazów kulturowych i medialnych.

Skuteczna profilaktyka powinna oddziaływać na wszystkie cztery środowiska. W praktyce jednak, najbardziej dostępnym środowiskiem jest szkoła a przede wszystkim klasa szkolna. Warto wspomnieć, że najbardziej skuteczne są programy profilaktyczne, które obejmują całą szkołę, w które zaangażowani są zarówno nauczyciele, pielęgniarka czy psycholog szkolny.

Ważnym czynnikiem zwiększającym udział rodziny w oddziaływaniach profilaktycznych jest zbliżenie między szkołą a domem. Istotna jest tutaj zmiana wyobrażenia i podejście do tego, komu szkoła ma służyć i jakie zadania ma spełniać. Okazuje się bowiem, że szkoła przede wszystkim ma służyć dziecku, jego potrzebom oraz rodzinie. Podobną rolę powinna spełniać rodzina.

Trzecim wymienionym wyżej obszarem oddziaływań profilaktycznych jest społeczność lokalna. Chodzi tu przede wszystkim o to, co dzieje się w najbliższym otoczeniu dzieci i młodzieży. Należy pamiętać o tym, iż najlepszy nawet program profilaktyczny prowadzony w szkole może zostać zaprzepaszczone, gdy sprzedawcy sprzedają alkohol nieletnim lub władze lokalne zgadzają się na spożywanie alkoholu przy okazji imprez sportowych lub muzycznych.

Na pytanie, czy w poprzednim roku szkolnym brałeś/aś udział w zajęciach w szkole, na których poruszano kwestie picia alkoholu, palenia papierosów, uczniowie odpowiedzieli:

Źródło: ankieta – udział w poprzednim roku szkolnym w zajęciach, na których poruszano kwestie picia alkoholu, palenia papierosów.

W badaniach dużą uwagę zwraca wysoki poziom dostępności zarówno do alkoholu, jak i papierosów:

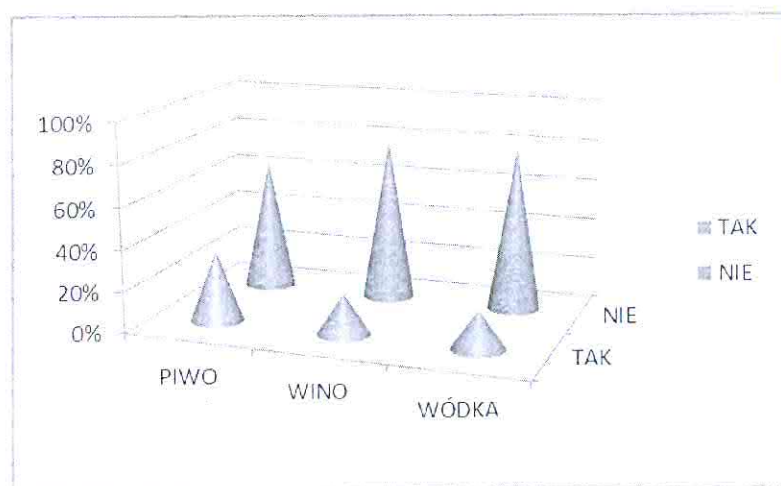
ŚRODEK	niemożliwe	bardzo trudne	trudne	łatwe	bardzo łatwe	nie wiem
Papierosy	22%	9%	10%	20%	22%	17%
Piwo	22%	7%	16%	25%	16%	14%
Wino	27%	10%	16%	16%	14%	17%
Wódka	34%	11%	12%	15%	12%	16%

Źródło: ankieta – stopień trudności zdobycia substancji

21% badanych mówi o łatwym i bardzo łatwym dostępie do papierosów, aż 16% do piwa, wina i wódki. Ogromna dostępność dla osób niepełnoletnich może wynikać z nieprzestrzegania przez dorosłych obowiązującego zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim. Polskie prawo zabrania sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia. Zakaz ten jest często łamany i dzieje się to na naszych oczach. Nie bądźmy obojętnymi świadkami. Szkody spowodowane pićm przez nastolatków mogą dotyczyć każdego z nas (akty agresji, napady, gwałty, rozboje, kradzieże, wypadki). Kontynuowane powinny być kontrole punktów sprzedaży i edukacja sprzedawców w tym obszarze, ale również kampanie społeczne pokazujące odpowiedzialność każdego dorosłego. Wysiłki podejmowane w tej kwestii powinny być znacznie większe niż dotychczas.

Niestety, tylko 25% badanych uważa, że dostęp do wymienionych środków jest niemożliwy. Najłatwiejszym produktem do zdobycia okazuje się być piwo, aż 25% uczniów wskazało właśnie tą używkę. W tej kwestii potrzebna jest edukacja na szeroką skalę przełamująca stereotyp myślenia, że piwo nie jest alkoholem a napojem chłodzącym.

Powyższy fakt zdają się potwierdzać odpowiedzi na pytanie o propozycję skorzystania z wymienionych substancji w ciągu ostatnich 12 miesięcy:

Źródło: ankieta – propozycje skorzystania z substancji w ciągu ostatnich 12 miesięcy

35% badanych miało propozycję dotyczącą wypicia piwa, jest to prawie 100 osób spośród 269 badanych. Wódkę proponowano 19%, co odpowiada 51 osobom.

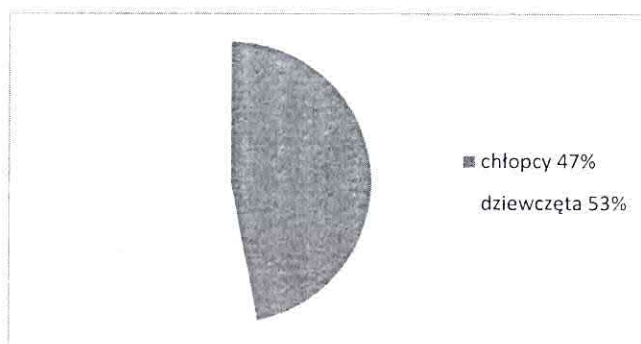
Tym bardziej warto pamiętać i rozpowszechniać wiedzę dotyczącą tego, że jak podaje PARPA:

- alkohol jest jedną z głównych przyczyn wypadków wśród młodzieży (np. wypadki drogowe, utonięcia);
- alkohol jest czynnikiem zwielokrotniającym ryzyko różnych niebezpiecznych sytuacji (np. konflikty z prawem, sięganie po narkotyki, stanie się ofiarą przestępstwa);
- przypominania o istniejących przepisach i zaangażowaniu osób dorosłych w kontrolę społeczną zakazu sprzedaży alkoholu niepełnoletnim, co może w znaczący sposób wpłynąć na jego przestrzeganie;
- ograniczając dostępność alkoholu dla osób nieletnich chronimy nie tylko młodych ludzi, lecz w znaczący sposób wpływamy również na poprawę bezpieczeństwa publicznego.

Szkoły Ponadgimnazjalne

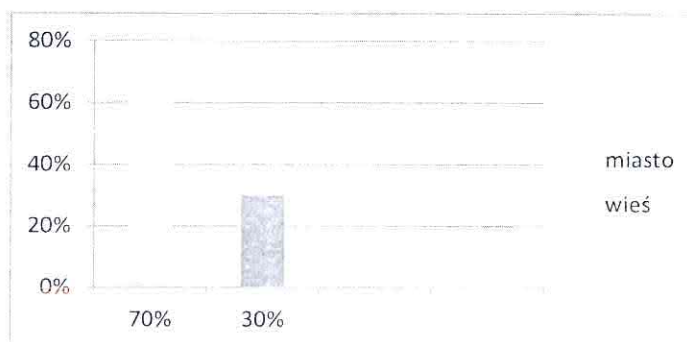
INTERPRETACJA WYNIKÓW

Nieznacznie większą część badanych stanowią dziewczęta:

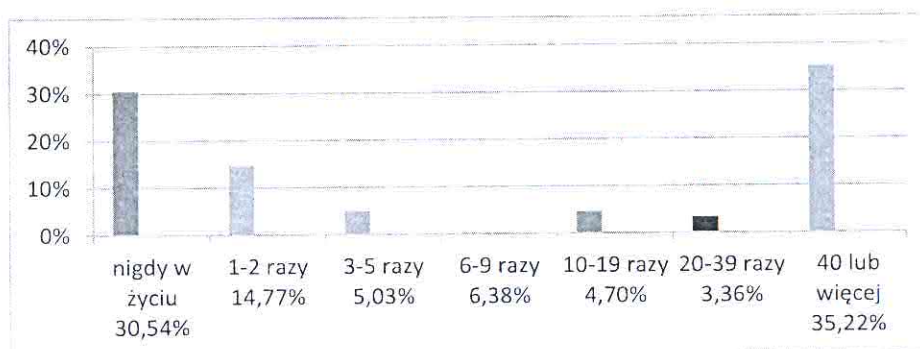
Źródło: ankieta – płeć badanej osoby

Inaczej przedstawia się kwestia zamieszkania – przewaga teren wiejski:

Źródło: ankieta – miejsce zamieszkania badanego

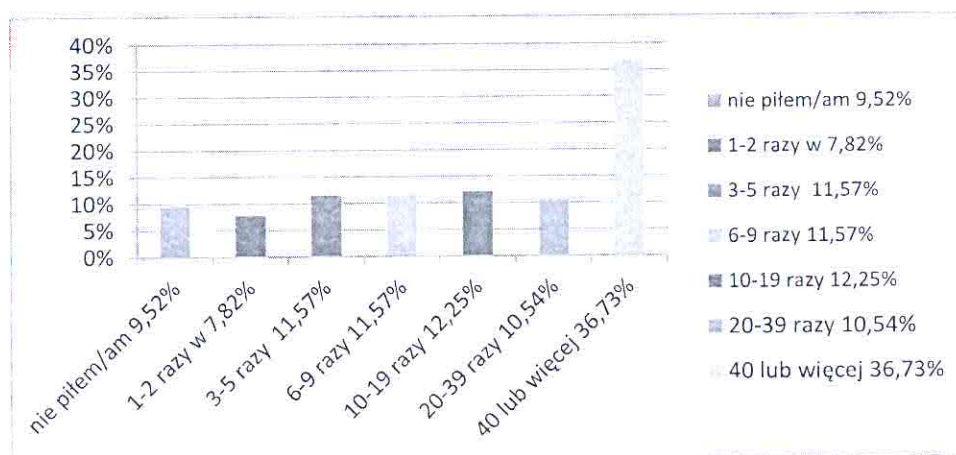
Na pytanie, ile razy w życiu zdarzyło ci się palić, ankietowani odpowiedzieli:

Źródło: ankieta – ile razy w życiu zdarzyło Ci się palić papierosa

Kolejne pytanie dotyczy tego, ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić jakiś alkohol?

- w życiu:

Źródło: ankieta – ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić jakiś alkohol

Jak pokazuje powyższy wykres jedynie 9,52% badanych (28 osób) nigdy w życiu nie piło alkoholu, natomiast aż 36,73% badanych (108 osób) spożywało go częściej niż 40 razy.

W ciągu ostatnich 30 dni 192 osoby spożywało wódkę, 192 osoby piwo a 91 wino.

Wśród osób spożywających wódkę (64,43%) najwięcej badanych piło ją od 1-2 razy (64,06%), niemal 6% ankietowanych piło wódkę częściej niż 40 razy.

Osoby spożywające piwo (192) najczęściej piły je od 1 do 2 razy (44,79%) oraz od 3 do 5 razy (20,83%) i od 6 do 9 razy (17,71%).

Wino należy do najrzadziej spożywanych przez młodzież trunków. W ciągu ostatniego miesiąca piło je 30,53% ankietowanych osób (91) z czego 70,33% od 1 do 2 razy.

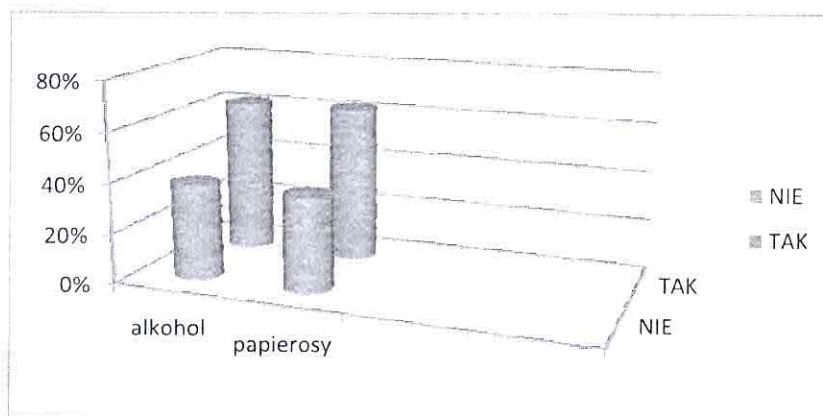
175 osób tj. 58,72% ankietowanych przynajmniej raz w życiu upiło się winem, piwem lub wódką. 132 osoby (44,29%) zrobiły to w ciągu ostatniego roku a 81 osób (27,18%) w ciągu

ostatniego miesiąca. Najwięcej osób upijało się od 1 do 2 razy, odpowiednio: w życiu- 69 osób, w ciągu ostatniego roku- 67 osób, ostatniego miesiąca- 45 osób.

W ciągu ostatnich 12 miesięcy 79,19% ankietowanych było częstowanych piwem, 50,67% winem a 64,76% wódką.

Na pytanie, czy w poprzednim roku szkolnym brałeś/aś udział w zajęciach w szkole, na których poruszano kwestie picia alkoholu, palenia papierosów, uczniowie odpowiedzieli:

Źródło: ankieta – udział w poprzednim roku szkolnym w zajęciach, na których poruszano kwestie picia alkoholu, palenia papierosów.

W badaniach dużą uwagę zwraca wysoki poziom dostępności zarówno do alkoholu, jak i papierosów:

ŚRODEK	niemożliwe	bardzo trudne	trudne	łatwe	bardzo łatwe	nie wiem
Papierosy	9,18%	0,68%	1,71%	20,75%	60,88%	6,80%
Piwo	7,80%	0,67%	1,70%	24,08%	60%	5,75%
Wino	8,84%	0,68%	3,06%	23,14%	56,12%	8,16%
Wódka	8,56%	0,68%	3,77%	23,63%	55,14%	8,22%

Źródło: ankieta – stopień trudności zdobycia substancji

Powyższe dane potwierdzają fakt, iż w grupie problemów społecznych jakie występują w naszej gminie, problemy z nadużywaniem alkoholu mają szczególne znaczenie w powstawaniu zagrożeń społecznych. Sytuacje te wymagają systematycznie prowadzonych działań profilaktycznych. Najlepsze rezultaty przynosi wczesna profilaktyka- nowoczesne programy profilaktyczne stawiają sobie za cel wyposażenie odbiorców zarówno w wiedzę jak i w ważne umiejętności psychologiczne oraz postawy umożliwiające skuteczne formułowanie konstruktywnych celów życiowych i radzenia sobie z problemami i trudnymi sytuacjami. Jak pokazuje przeprowadzona ankieta niewiele ponad połowa badanej młodzieży brała udział w zajęciach poświęconych problemom spożywania alkoholu. Należy położyć większy nacisk na jakość działań edukacyjno- profilaktycznych opracowanych z myślą o rozwijaniu w młodzieży umiejętności radzenia sobie z trudnymi sytuacjami i problemami mogącymi sprzyjać sięganiu po alkohol.

Skalę problemu związanego z nadużywaniem alkoholu przez mieszkańców naszej gminy zobrazują także przedstawione poniżej dane instytucji związanych z prowadzeniem działań w sferze przeciwdziałania alkoholizmowi.

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Więcborku

Do jednych z zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. Polskie ustawodawstwo mówi o zobowiązaniu do leczenia odwykowego, a więc nie ma to charakteru przymusu w sensie prawnym.

Dane GKRPA z zakresu podejmowanych działań wobec osób nadużywających alkohol w latach 2013- 2015

2013		2014		2015	
Liczba wniosków o podejmowanie działań wobec osób nadużywających alkohol	Liczba wniosków skierowanych do sądu	Liczba wniosków o podejmowanie działań wobec osób nadużywających alkohol	Liczba wniosków skierowanych do sądu	Liczba wniosków o podejmowanie działań wobec osób nadużywających alkohol	Liczba wniosków skierowanych do sądu
63	6	74	8	68	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GKRPA w Więcborku

W profilaktyce szkód związanych z nadużywaniem alkoholu, narkotyków istotne znaczenie mają nie tylko zajęcia z młodzieżą, rodzicami oraz nauczycielami, ale również kampanie społeczne zaadresowane do ściśle określonych grup i środowisk społecznych. Celem kampanii jest promowanie konstruktywnych postaw, zdrowego stylu życia oraz atrakcyjnych dla dzieci i młodzieży zachowań prospołecznych jako alternatywy wobec picia alkoholu, zażywania narkotyków oraz stosowania przemocy. W 2015 roku gmina Więcbork realizowała kampanie społeczne „Zachowaj trzeźwy umysł”, „Narkotyki? To mnie nie kręci - dopalacze”, „Przeciw pijanym kierowcom”.

2. Poradnia Leczenia Uzależnień w Więcborku

W ramach działalności Poradni LU można uzyskać pomoc zatrudnionych tam specjalistów w następujących formach:

1. psychoterapię indywidualną dla osób uzależnionych i członków rodzin
2. psychoterapię rodzinną
3. sesje psychoedukacyjne
4. psychoterapię grupową dla uzależnionych (grupy: motywacyjna, pracy nad głodem alkoholowym, psychoedukacja, tożsamość alkoholowa) i współuzależnionych (grupy: psychoedukacyjna, konstruktywnych zachowań)
5. porady diagnostyczne.

Praca specjalistów ukierunkowana jest na psychoedukację, diagnozę i zmianę mechanizmów decydujących o uzależnieniu, a w przypadku osób współuzależnionych obejmuje diagnozę,

motywowanie do zmiany patologicznych mechanizmów decydujących o uwikłaniu w sytuację trudną, psychoedukację, pracę nad problemami osobistymi.

W 2015 roku w Poradni LU zatrudnieni byli: dwaj specjaliści psychoterapii uzależnień, lekarz psychiatra, psycholog kliniczny.

Poniższe tabele obrazują liczbę osób korzystających ze wsparcia Poradni LU

Kategorie osób, którym świadczona jest pomoc	2013	2014	2015
Zarejestrowani uzależnieni od alkoholu	87	169	118
w tym mężczyźni	69	148	91
Uzależnieni z podziałem na grupy wiekowe	x	x	x
19-29 lat	8	7	8
30-64 lata	78	157	106
65 lat i powyżej	1	5	4
Współuzależnieni	69	104	93

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Poradni Leczenia Uzależnień

Liczba osób korzystających ze wsparcia z podziałem na:	2013	2014	2015
terapię indywidualną	111	319	155
terapię grupową	54	98	68

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych Poradni Leczenia Uzależnień

3. Posterunek Policji w Więcborku

Podejmując działania na temat przeciwdziałania alkoholizmowi nie można pominąć roli Policji, która jest zobowiązana do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz do utrzymania porządku publicznego. Bezspornym pozostaje fakt, że poczucie bezpieczeństwa obywatelom gwarantuje obecność patroli policyjnych w miejscu zamieszkania, jak i w miejscach publicznych. Policja posiada bardzo szeroki wachlarz zadań, do jednych z nich należy inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń jak i również zapobieganie zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi.

Najczęściej występujące przestępstwa na terenie gminy Więcbork w latach 2012-2015

Rodzaj przestępstwa	2012	2013	2015
Łączna liczba przestępstw w tym	308	257	218
Przestępstwa drogowe	93	56	49
Bójki, pobicia	5	0	0
Znęcanie się nad rodziną	12	11	5
Kradzieże z włamaniem	29	18	24
Kradzieże cudzej rzeczy	54	40	58
Kierowanie pojazdem w stanie nietrzeźwości	92	55	42

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Posterunku Policji w Więcborku

Z powyższych danych wynika, że znacznie maleje przestępczość na terenie gminy Więcbork. Szczególną uwagę należy zwrócić na spadek liczby osób kierujących pojazdem w stanie nietrzeźwości.

W ramach swoich obowiązków policjanci podejmują interwencje w środowisku, które mają zwiększyć bezpieczeństwo osób krzywdzonych. W działaniach zobowiązani są do wykorzystania wszystkich aspektów prawnych, umożliwiających im przeprowadzenie skutecznych działań. Policjanci w czasie wykonywania czynności służbowych mają obowiązek respektowania godności ludzkiej oraz przestrzegania praw człowieka.

Interwencje na terenie miasta i gminy Więcbork			
wymagane dane	2013	2014	2015
Liczba interwencji ogółem w tym:	860	935	927
dotyczące przemocy domowej	63	143	60
Liczba sprawców przemocy domowej przewiezionych do Policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych do wytrzeźwienia	67	14	Brak danych

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Posterunku Policji w Więcborku

4. Zespół Interdyscyplinarny w Więcborku

Zasadniczymi celami Zespołu Interdyscyplinarnego jest budowanie lokalnego systemu opieki i wsparcia dla rodziny i dziecka, a także zsynchronizowanie i wypracowanie standardów współpracy przedstawicieli różnych grup zawodowych i społecznych pracujących i zajmujących się problematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zjawisko przemocy w rodzinie dotykające społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązanie powinno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji m.in. placówek opiekuńczo – wychowawczych, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, instytucji porządku publicznego, organizacji pozarządowych. Każde z nich ma do czynienia z innym aspektem zjawiska i dlatego działając osobno nie doprowadzimy do zwiększonej jakości wsparcia społecznego w obszarze przemocy wewnątrz rodzinnej. Bardzo często przemoc w rodzinie związana jest z nadużywaniem alkoholu. Alkohol osłabia kontrolę nad zachowaniem i zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności jak i również niepowodzenia życiowe. *Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za swoje czyny.*

Z uwagi na fakt, że długotrwała przemoc rodzi w ofierze określone skutki psychiczne: strach, wstyd, bezradność, udzielana pomoc powinna iść wielotorowo. Jednym z podstawowych aspektów oddziaływań jest powstrzymanie przemocy.

Poniższa tabela obrazuje działania podjęte przez Zespół Interdyscyplinarny – Grupy Robocze mające na celu zatrzymanie pomocy.

Podjęte działania	2013	2014	2015
Wnioski skierowane do GKRPA o podjęcie działań wobec osób nadużywających alkohol	45	40	34
Zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa złożone do	4	4	3

Posterunku Policji w Więcborku			
Wniosek do sądu o wgląd w sytuację rodziny	2	0	2
Wniosek do sądu o leczenie psychiatryczne bez zgody	1	1	1

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ZI w Więcborku

Postępowania wynikające z art. 207 k.k.			
	2013	2014	2015
wszczęte	11	2	5
stwierdzone	7	3	5
zakończone	10	2	5

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Posterunku Policji w Więcborku

Pomoc ofiarom przemocy wymaga cierpliwości, zrozumienia, jak i konsekwencji w działaniach. Osoby doznające przemocy często nie widzą możliwości zmiany obecnej sytuacji, a jeśli takowe się pojawiają, nisko oceniają szanse na ich zrealizowanie. Dzięki pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ofiary przemocy w rodzinie które zgłaszają się po pomoc mogą liczyć na szeroko rozumianą ofertę wsparcia. Bardzo trudno dokonać oceny efektów pomocy udzielanej na rzecz osób doświadczających przemocy. Jednym ze sposobów jest wnikliwe obserwowanie zachodzących w nich zmian wewnętrznych, które warunkują skuteczne, konstruktywne działanie i pożądane zmiany życiowe.

5. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Więcborku

Zgodnie z art.2 ust.1 ustawy o pomocy społecznej pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pracownicy socjalni Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Więcborku w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z różnorodnymi problemami. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowanych działaniach.

Powody przyznania pomocy w ramach ustawy o pomocy społecznej w latach 2013-2015

Powody trudnej sytuacji życiowej	2013 rok		2014 rok		2015 rok	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	372	1.173	343	1.051	297	852
Bezdomność	3	6	4	6	3	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa	50	259	54	275	36	177
w tym : wielodzietność	18	109	23	137	11	64
Bezrobocie	360	1.176	317	1.035	277	874
Niepelnosprawność	309	868	291	781	286	763
Długotrwała lub ciężka choroba	399	1.112	362	988	361	909

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	134	580	126	539	119	506
Przemoc w rodzinie	45	165	23	101	20	88
Alkoholizm	122	302	98	242	95	235

źródło: analiza własna na podstawie sprawozdań MPiPS-03

Jak wynika z powyższej analizy główną przyczyną złego funkcjonowania rodzin jest ubóstwo, które jest następstwem bezrobocia oraz takich czynników dysfunkcyjnych jak: przemoc w rodzinie, alkoholizm, niepełnosprawność i długotrwała choroba. Analiza stanowi podstawę do określenia na jakich płaszczyznach życia rodzin należy podjąć działania, aby rodzina prawidłowo zaczęła funkcjonować.

W strukturach Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Więcborku funkcjonuje **Punkt Interwencji Kryzysowej**. Organizowane są w nim działania, które mają na celu udostępnianie osobom i rodzinom z problemem przemocy oraz będących w innych sytuacjach kryzysowych, specjalistycznych form pomocy. W 2015 roku z porad Punktu skorzystało 105 osób będących w różnych sytuacjach kryzysowych. **Na uwagę zasługuje fakt, że 50% z tych osób borykało się z takimi problemami w rodzinie jak alkohol, narkomania, przemoc.**

Dużym wsparciem dla dzieci wychowujących się w rodzinach dysfunkcyjnych jest działająca w strukturach Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Więcborku **Świetlica Środowiskowa „Uśmiech”**. Przeznaczona jest ona dla dzieci w wieku od 6 do 16 roku życia dorastających w rodzinach defaworyzowanych społecznie, wobec których rodzice nienależycie wykonują swoje obowiązki, czego przyczyną w późniejszym etapie rozwoju dziecka są zaburzenia w procesie socjalizacji i wychowania. Podstawowym celem działania Świetlicy Środowiskowej jest stworzenie dzieciom bezpiecznego miejsca i możliwości spędzania czasu wolnego od ryzykownych zachowań, a także doraźna pomoc w rozwiązywaniu podstawowych trudności funkcjonowania społecznego, szkolnego, osobistego i emocjonalnego. Świetlica jest placówką wsparcia dziennego i postępowanie z wychowankami ma charakter wieloaspektowych działań opiekuńczo – wychowawczych.

Poniższa tabela obrazuje liczbę dzieci uczęszczających do Świetlicy Środowiskowej w Więcborku, z uwzględnieniem dzieci z rodzin alkoholowych.

Łączna liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach		Łączna liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach		Łączna liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach	
2013		2014		2015	
ogółem	w tym dzieci z rodzin alkoholowych	ogółem	w tym dzieci z rodzin alkoholowych	ogółem	w tym dzieci z rodzin alkoholowych
201	42	182	110	145	90

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Świetlicy Środowiskowej w Więcborku

Analizując powyższe dane jednoznacznie wynika, że z roku na rok ze wsparcia Świetlicy Środowiskowej w Więcborku korzysta coraz większy odsetek dzieci z rodzin z problemem alkoholowym. Jest to bardzo ważne z uwagi na fakt, że udzielanie pomocy tej grupie beneficjentów jest jednym z priorytetowych zadań samorządu.

III. Instytucje działające w obszarze przeciwdziałania alkoholizmowi na terenie gminy Więcbork

1. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Więcborku
2. Urząd Miejski w Więcborku,
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Więcborku,
4. Zespół Interdyscyplinarny w Więcborku,
5. Punkt Interwencji Kryzysowej w Więcborku,
6. Placówki ochrony zdrowia,
7. Poradnia Leczenia Uzależnień w Więcborku,
8. Placówka Wsparcia Dziennego - Świetlica Środowiskowa „Uśmiech” w Więcborku
9. Szkoły podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne działające na terenie gminy Więcbork,
10. Sąd (kuratorzy działający na terenie gminy),
11. Posterunek Policji w Więcborku,
12. Kościół,
13. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Kr. z siedzibą w Więcborku,
14. Organizacje pozarządowe,
15. Środowiskowy Dom Samopomocy w Więcborku.

IV. Ograniczenie dostępności napojów alkoholowych

Do kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na obrót napojami alkoholowymi zobowiązany jest Burmistrz w związku z wydanym zezwoleniem na sprzedaż napojów alkoholowych oraz Policja i członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Kontrola dostępności alkoholu sama w sobie nie rozwiązuje problemu.

Gmina realizuje politykę ograniczania dostępności do napojów alkoholowych poprzez następujące działania:

1. Sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży tylko na podstawie zezwolenia wydanego przez Burmistrza Więcborka, po uprzednim uzyskaniu pozytywnej opinii Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Ustalenie przez Radę Miejską w Więcborku :
  - a) limitów punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży,
  - b) zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie gminy Więcbork,
3. Kontrolowanie punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych przez upoważnionych przez Burmistrza członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pod kątem przestrzegania przez przedsiębiorców zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz ustawowych

zakazów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych określonych w art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

4. Prowadzenie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych w zakresie praw i obowiązków wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
5. Propagowanie kultury spożywania napojów alkoholowych.

Rada Miejska Więcborka, uchwałą Nr XI/74/2011 z dnia 29 września 2011 roku ustaliła liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa), oraz zasady usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. Limit maksymalnej liczby punktów wynosi – 45. Powyższa uchwała określa także zasady usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

Członkowie Zespołu Kontrolnego GKRPA w 2015 roku przeprowadzili 5 kontroli w sklepach prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych. W jednym punkcie sprzedaży przeprowadzono rozmowę profilaktyczno – informacyjną ze sprzedawcą, w związku z informacjami o sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim i nietrzeźwym.

Tabela 9 Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Więcbork z podziałem na zawartość alkoholu w sprzedawanych napojach

Rodzaj	2013	2014	2015
ogółem	48	48	46
powyżej 18%	32	31	37
od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	40	39	30
do 4,5% (oraz piwa)	48	48	46

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Więcborku

V. Cele Programu

Nadrzędnym celem Programu jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych, zmniejszenie tych, które aktualnie występują oraz wspomaganie procesów ułatwiających mieszkańcom naszej gminy radzenie sobie z trudnościami zagrażającymi ich prawidłowemu rozwojowi jak i funkcjonowaniu ich rodzin.

Cele szczegółowe to:

1. Zwiększenie dostępności do instytucji wspomagających proces leczenia oraz rehabilitacji osób nadużywających substancji psychoaktywnych i ich rodzin.
2. Redukcja szkód spowodowanych używaniem substancji psychoaktywnych, tzn. alkoholu i narkotyków.
3. Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej co do skutków używania substancji psychoaktywnych.
4. Podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników instytucji wchodzących w skład zespołów do działań interdyscyplinarnych w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi oraz przemocy.

5. Inicjowanie działań edukacyjnych adresowanych do szeroko rozumianej społeczności lokalnej dotyczącej używania substancji psychoaktywnych oraz ich konsekwencji.

VI. Zadania do realizacji

Lp.	Zadanie	Działania	Realizator/ współrealizator	Wskaźnik
1.	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu	Finansowanie programu After Care realizowanego w Poradni Leczenia Uzależnień w Więcborku jest to dofinansowanie działania Poradni w zakresie terapii indywidualnej i grupowej oraz pomocy psychiatrycznej poza limitem i finansowaniem NFZ	- MGOPS -Poradnia LU	- Liczba udzielonych porad - Liczba zrealizowanych programów - Liczba osób uczestniczących w programach
2.	Pomoc terapeutyczno-psychologiczna rodzinom z problemem alkoholowym, zagrożonych rozwojem uzależnienia i rodzin z trudnościami	Konsultacje rodzin i par	Poradnia LU	– liczba udzielonych porad
3.	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie	1. Wsparcie finansowe działalności Placówki Wsparcia Dziennego-Świetlicy Środowiskowej „Uśmiech” w Więcborku np.: a) zajęcia profilaktyczne (profilaktyka I i II rzędowa) obejmujące: alkohol, papierosy, przemoc, uzależnienia behawioralne, zaburzenia odżywiania, b) tygodniowe akcje profilaktyczne (plakat, ulotka, pogadanki) + udział w Akcji Zachowaj Trzeźwy Umysł c) zajęcia grupowe prowadzone metodą W. Sherborne, Knillów, Klanzy – skierowane głównie do dzieci z orzeczeniem i opinią, d) zajęcia artterapeutyczne oparte w szczególności o rękodzieło, zajęcia plastyczne, e) trening kulinarny f) indywidualne zajęcia w Sali Doświadczenia Świata	1.- MGOPS - Świetlica Środowiskowa” Uśmiech” w Więcborku	1. – Liczba uczestników zajęć poszczególnych bloków tematycznych

		<p>g) indywidualna terapia psychologiczna h) zajęcia korekcyjno – kompensacyjne i) zajęcia komputerowe j) zajęcia z logopedą k) dogoterapia- zadanie ma na celu dostarczenie uczestnikom pozytywnego ładunku emocjonalnego, przełamanie lęku w kontaktach z otoczeniem, stymuluje rozwój zmysłów i postrzegania</p> <p>2. Dofinansowanie obozów socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym/ problemem przemocy – jako integralny element i uzupełnienie całorocznej pracy z dziećmi</p> <p>3. Zwiększenie umiejętności readaptacyjnej dla osób dotkniętych problemem alkoholowym i przemocą w rodzinie :</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomoc psychologiczna - praca socjalna - pomoc prawna - programy rehabilitacyjne - działania interdyscyplinarne wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie – procedura Niebieskiej Karty prowadzonej w ramach grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego, -finansowanie osób prowadzących grupy wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie i zagrożonych stosowaniem przemocy w rodzinie -współfinansowanie telefonu zaufania „ Niebieska Linia” <p>4. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego, w</p>	<p>2. – MGOPS – Świetlica Środowiskowa</p> <p>3. – MGOPS (PIK, pracownicy socjalni) , - ZI - PCPR - Poradnia LU - GKRPA</p> <p>4. –GKRPA - Sąd Rejonowy, - pracownicy socjalni MGOPS, - ZI</p>	<p>2. – liczba dzieci biorących udział w obozach</p> <p>3. – liczba osób korzystających ze wsparcia specjalistów PIK , - liczba osób objęta programami rehabilitacyjnymi - liczba Niebieskich Kart, w tym liczba zakończonych procedur Niebieskiej Karty – ustanie przemocy, - liczba utworzonych grup wsparcia, - liczba uczestników grup wsparcia</p> <p>4.- liczba wniosków skierowanych do GKRPA, -liczba wniosków kierowanych do</p>
--	--	--	--	--

		tym kierowanie do opiniowania przez biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia oraz do sądu wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego		biegłych sądowych - liczba wniosków skierowanych do sądu, - liczba udzielonej pracy socjalnej ukierunkowanej na podjęcie leczenia, - liczba procedur Niebieskiej Karty powiązanej z nadużywaniem alkoholu
3.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży	1. Finansowanie realizowanych w placówkach oświatowych programów edukacyjno-informacyjnych przez podmioty posiadające odpowiednie uprawnienia w tym zakresie. Ponadto realizatorom powyższych programów rekomenduje się: - realizację długoterminowych i kompleksowych działań profilaktycznych w szkołach opartych na rzetelnej diagnozie, kładących większy nacisk na problematykę uzależnień, w szczególności od alkoholu oraz programów ukierunkowanych na rozwijanie umiejętności interpersonalnych, w tym naukę zachowań asertywnych oraz sposobów radzenia sobie ze stresem, a także działań mających na celu wszechstronny rozwój i rozwijanie konstruktywnych relacji międzyludzkich, wzmacnianie potencjału zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży przez wsparcie pozytywnego i harmonijnego rozwoju, umiejętności osobistych i społecznych, udzielanie wsparcia w rozwiązywaniu problemów i kryzysów rozwojowych, podnoszenie	1.- MGOPS, - placówki oświatowe, - podmioty uprawnione do realizacji programów,	1.-liczba zrealizowanych programów - liczba uczestników programów

	<p>odporności psychicznej i poprawę funkcjonowania emocjonalnego</p> <p>- realizację programów skierowanych do rodziców i opiekunów, dotyczących odpowiedniego podejścia do spożycia alkoholu przez dzieci i młodzież</p> <p>- realizację programów i przedsięwzięć profilaktycznych opracowywanych i realizowanych przez młodzież, skierowanych do grup rówieśniczych</p> <p>2. Zgodnie z rekomendacjami PARPA udział w ogólnopolskich i lokalnych kampaniach edukacyjnych promujących zdrowy styl życia</p> <p>3. Prowadzenie wizytacji monitoringowych przez Zespół Opiniujący wnioski na realizację działań profilaktycznych w siedzibie realizatorów programu</p> <p>4. Prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców: - zajęcia edukacyjne dla młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. - zwiększenie liczby kontroli trzeźwości kierowców.</p> <p>5. Finansowanie szkoleń, warsztatów, konferencji, itp.</p>	<p>2. –MGOPS - placówki oświatowe, - kluby sportowe, - organizacje pozarządowe</p> <p>3. Zespół opiniujący programy</p> <p>4.- MGOPS,, -GKRPA, - Policja</p> <p>5. – MGOPS - podmioty</p>	<p>2.- liczba kampanii - liczba uczestników kampanii - liczba prac konkursowych</p> <p>3. – liczba wizytacji</p> <p>4. – liczba zajęć edukacyjnych - liczba uczestników zajęć edukacyjnych - liczba przeprowadzonych kontroli trzeźwości kierowców - liczba nietrzeźwych kierowców</p> <p>5.- liczba szkoleń</p>
--	--	---	---

		<p>dla realizatorów wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2017r. w celu podniesienia kwalifikacji i profesjonalizmu świadczonych usług.</p> <p>6. Zakup specjalistycznej literatury, materiałów edukacyjnych</p> <p>7. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18-tego roku życia, osobom, których zachowanie wskazuje że znajdują się w stanie nietrzeźwości a także na kredyt lub pod zastaw</p> <p>8. Przeprowadzenie kontroli sklepów i lokali gastronomicznych w zakresie przestrzegania przepisów prawnych, kontrola zasad i warunków korzystania z: zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych</p> <p>9. Przeprowadzanie wizji lokalnych w celu zaopiniowania wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych</p>	<p>organizujące szkolenia , warsztaty, konferencji, itp.</p> <p>6. MGOPS</p> <p>7. GKRPA</p> <p>8. Zespół Kontrolny GKRPA</p> <p>9. Zespół Kontrolny GKRPA</p>	<p>- liczba uczestników</p> <p>6.- liczba zakupionej fachowej literatury</p> <p>7.-liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych, -liczba uczestników działań</p> <p>8. –ilość przeprowadzonych kontroli</p> <p>9. –ilość przeprowadzonych wizji lokalnych</p>
4.	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych , służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych	<p>1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez wspieranie klubów abstynenta oraz innych form działań pomocowych poza terapią , których odbiorcami są osoby uzależnione i ich rodziny</p> <p>2. Wspomaganie organizacji pozarządowych , instytucji i osób fizycznych w obszarze profilaktyki i rozwiązywania</p>	<p>1.-MGOPS - Kluby abstynenta</p> <p>2.-MGOPS - organizacje pozarządowe - osoby fizyczne</p>	<p>1. – Liczba przedsięwzięć - liczba uczestników</p> <p>2.- Liczba przedsięwzięć - liczba uczestników</p>

		<p>planu dochodów</p> <p>2. współfinansowanie telefonu zaufania „Niebieska linia”</p> <p>3. podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, w tym kierowanie do sądu wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego</p> <p>- opłacanie kosztów powołania biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia od środków psychoaktywnych – psycholog, psychiatra,</p> <p>- opłacanie kosztów sądowych związanych z kierowaniem wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego</p> <p>4. działania interdyscyplinarne wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie – procedura Niebieskiej Karty prowadzonej w ramach grup roboczych ZI</p> <p>5. - zwiększenie umiejętności readaptacyjnej dla osób dotkniętych problemem alkoholowym i przemocą w rodzinie (pomoc psychologiczna, praca socjalna, pomoc prawna)</p>	<p>750</p> <p>5.040</p> <p>bez kosztów</p> <p>świadczenie wsparcia przy wykorzystaniu specjalistów zatrudnionych w MGOPS oraz PCPR- istnieje możliwość pokrycia wynagrodzenia specjalistów w PIK-u w sytuacji zwiększenia planu dochodów</p>
3.	<p>Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych , w szczególności dla dzieci i młodzieży oraz wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych</p>	<p>1. - realizowanie w placówkach oświatowych programów edukacyjno – informacyjnych przez podmioty posiadające odpowiednie uprawnienia w tym zakresie,</p> <p>- realizacja długoterminowych i kompleksowych działań profilaktycznych w szkołach opartych na rzetelnej diagnozie, kładących większy nacisk na problematykę uzależnień, w szczególności od alkoholu oraz programów ukierunkowanych na rozwijanie umiejętności interpersonalnych, w tym naukę zachowań asertywnych oraz sposobów radzenia sobie ze stresem,</p> <p>- realizowanie programów skierowanych do rodziców, opiekunów, dotyczących odpowiedniego podejścia do spożycia alkoholu przez dzieci i młodzież,</p> <p>- realizowanie programów i przedsięwzięć profilaktycznych opracowanych i realizowanych</p>	<p>17.730</p>

		<p>przez młodzież, skierowanych do grup rówieśniczych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez wspieranie klubów abstynenta oraz innych form działań pomocowych poza terapią, których odbiorcami są osoby uzależnione i ich rodziny, - wspomaganie organizacji pozarządowych, instytucji i osób fizycznych w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień , -prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców, - zajęcia edukacyjne dla młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, - prowadzenie grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie i zagrożonych stosowaniem przemocy w rodzinie <p>W ramach powyższych działań pokrycie kosztów związanych między innymi z:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wynagrodzeniem osób realizujących poszczególne programy profilaktyczne, warsztaty, - zakupem materiałów biurowych, papierniczych, dekoratorskich i innych akcesoriów niezbędnych do realizacji programów, - zakupem nagród rzeczowych, - zakupem żywności, słodyczy, napojów, - pokryciem kosztów transportu - zakupem biletów wstępu <p>2. -pokrycie kosztów związanych z przystąpieniem do ogólnopolskich i lokalnych kampanii edukacyjnych promujących zdrowy styl życia</p> <p>3. finansowanie szkoleń, warsztatów, konferencji mających na celu podniesienie kwalifikacji i profesjonalizmu świadczonych usług</p>	
			4.000
			2.500
4.	Inne zadania	wypłata wynagrodzenia dla członków GKRPA	13.080
RAZEM			187.600

Kwoty ujęte w preliminarzu mogą ulec zmianie w wyniku ewentualnych potrzeb wynikających z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2017 lub w sytuacjach: nie wykonania planu dochodów lub jego zwiększenia. Zmiany te nie wymagają podejmowania odrębnych uchwał Rady Miejskiej.

VIII. Przewidywane efekty realizacji Programu

1. Podniesienie świadomości mieszkańców gminy wobec skutków nadużywania alkoholu.
2. Zwiększanie zaangażowania lokalnej społeczności w działania związane z ograniczaniem alkoholizmu na terenie gminy.

3. Udzielanie profesjonalnej pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym od alkoholu.
4. Zmniejszenie skali dysfunkcji występujących w rodzinach, wynikających z uzależnienia i współuzależnienia.

W celu sprawdzenia, czy planowane efekty zostały osiągnięte, niezbędne jest prowadzenie czynności monitorujących i prowadzenie działań korygujących.

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

I. Wstęp

Narkomania oznacza nadużywanie środków psychoaktywnych, potocznie – narkotyków, do jakich zaliczane są naturalne lub syntetyczne substancje, które wprowadzone w określonej dawce do organizmu ludzkiego – oddziałują na ośrodkowy układ nerwowy, powodując między innymi zmiany świadomości, percepcji, nastroju. Rozróżniamy narkotyki pochodzenia naturalnego, takie jak: opium, liście koki, konopie indyjskie czy grzyby halucynogenne oraz otrzymywane w laboratoriach chemicznych, do których należą: amfetamina, ecstazy czy LSD. Środki psychoaktywne mają zdolność wywoływania uzależnień oraz uszkodzenia najważniejszych narządów człowieka. Uzależnienie fizyczne jest to przystosowanie organizmu do obecności określonego środka psychoaktywnego, zaś uzależnienie psychiczne oznacza potrzebę, przymus przyjmowania określonej substancji, brak której powoduje lęk, niepokój, poczucie zagrożenia. Myśli i działania osoby uzależnionej koncentrują się wokół narkotyków, ich zdobywania i zażywania.

Narkomania niesie za sobą poważne ryzyko dla zdrowia publicznego, szczególnie w kontekście chorób infekcyjnych (HIV, żółtaczka, choroby weneryczne). Ryzyko zgonu wśród narkomanów jest kilkakrotnie wyższe niż w porównywalnej wiekowo populacji generalnej.

Ustawodawca w ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii zobowiązał jednostki samorządu terytorialnego do realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii.

Kierunki i rodzaje działań w zakresie przeciwdziałania narkomanii, cele i sposoby ich osiągania oraz podmioty zobowiązane do ich realizacji określa Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii. Jest on realizowany w trzech podstawowych obszarach: profilaktyki, szeroko pojmowanego leczenia i ograniczenia podaży, obejmuje swym zasięgiem wiele grup docelowych:

- w części profilaktycznej jest to ogół społeczeństwa, ale przede wszystkim dzieci i młodzież w wieku 10-25 lat, w tym młodzież z grup ryzyka,
- w części dotyczącej leczenia, program adresowany jest do osób używających narkotyki w sposób szkodliwy i uzależnionych od nich. W tej grupie spotyka się ludzi w wieku od kilkunastu do sześćdziesięciu i więcej lat, ale 80% z nich mieści się w przedziale 16-29 lat,
- działania z zakresu ograniczenia podaży skierowane są przede wszystkim na organizacje przestępcze.

Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016 oraz ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii stawiają za główny cel gminy profilaktykę, czyli działania mające zahamować tempo wzrostu tego niebezpiecznego procederu.

W art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii wymienione są zadania, których realizacja ma przeciwdziałać zagrożeniom uzależnienia od narkotyków.

Zadania obejmują:

1. zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;

3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo- rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
5. pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

II. Zjawisko narkomanii w środowisku lokalnym

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Więcborku w 2014 roku opracowała ankiety, które zostały rozesłane do szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z terenu gminy Więcbork. Poniżej zostały przedstawione wyniki ankiet.

Gimnazja

Narkotyki spowszedniały. To już nie jest temat tabu. Według specjalistów, blisko połowa nastolatków i młodzieży wie, gdzie i u kogo może kupić psychoaktywne używki. Co siódmy przyznaje, że otrzymał propozycję kupna narkotyków. Najbardziej narażone na sięgnięcie po narkotyk wymienia się osoby, które cechuje brak pewności siebie oraz brak takich umiejętności jak: asertywność, konstruktywne radzenie sobie z sytuacjami trudnymi, rozwiązywanie konfliktów, konstruktywne spędzanie czasu wolnego. Znaczący temat zwracają uwagę na fakt, że wystąpieniu uzależnienia sprzyjają nieprawidłowości w środowisku społecznym: w szkole (niepowodzenia w nauce, stres szkolny), w grupie rówieśniczej (odrzućenie ze strony rówieśników, przejawianie przez rówieśników zachowań ryzykownych).

Młodzież inicjację narkotykową przechodzi dość wcześnie, mniej więcej na początku gimnazjum. Pierwszym narkotykiem jest najczęściej marihuana. Biorą na klasowych wycieczkach, na domówkach, w weekendy, żeby odpocząć. Biorą nawet w szkole. Wykorzystują niewiedzę rodziców i nauczycieli.

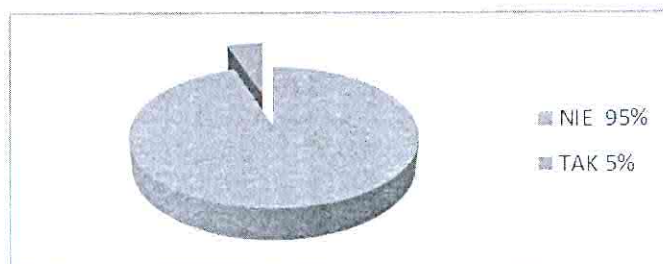
Z badań opublikowanych ostatnio przez Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków, młodzi Polacy są liderami w spożyciu marihuany i haszyszku. Potem są lekarstwa uspokajające lub przeciwkaszłowe połykane w dużych dawkach. Następnym popularnym narkotykiem jest amfetamina. Na końcu są tanie, ale też i najbardziej niebezpieczne dla zdrowia i życia - dopalacze.

Jak kształtuje się problem w naszej gminie pokazują badania przeprowadzone wśród młodzieży gimnazjum w Więcborku oraz Sypniewie przy pomocy anonimowej ankiety, w której udział wzięło 269 uczniów.

INTERPRETACJA WYNIKÓW

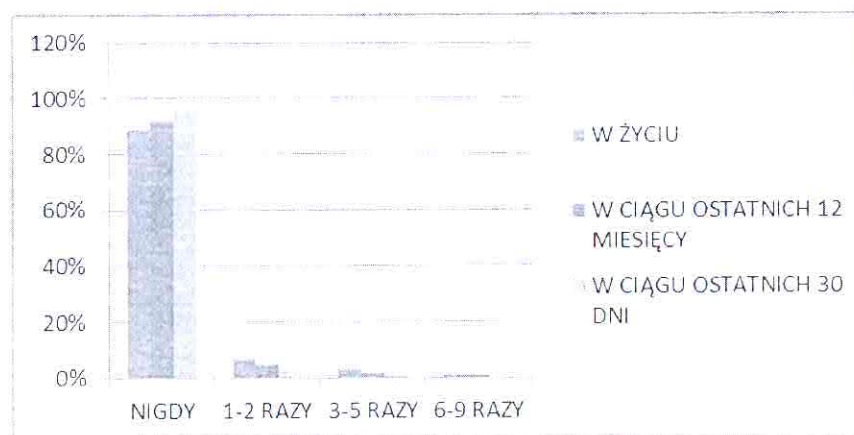
Na pytanie, czy kiedykolwiek chciałeś/aś spróbować któregoś z narkotyków, młodzi ludzie odpowiedzieli:

Źródło: ankieta – chęć spróbowania kiedykolwiek w życiu narkotyków

Wymienione 5% w ciągu swojego życia kontaktowało się już z marihuaną i haszyszem. Jedna osoba w ciągu ostatnich 12 miesięcy oraz w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie.

Nieco inaczej kształtuje się już używanie substancji chemicznych, takich jak kleje, aerozole, itp., po to, aby być odurzonym:

Źródło: ankieta – ile razy zdarzył się respondentowi używać środków wziewnych

89% badanych nigdy nie sięgnęło po tego typu używki, ale aż 11%, tak. 4%, w ciągu ostatnich 30 dni. Środki te wywołują: stan odurzenia i euforii, odrętwienie. Powodują też: katar, kaszel, zapalenie spojówek, krosty i rany wokół ust i nosa, krwawienie z nosa, osłabienie mięśni, bóle głowy, stawów, w klatce piersiowej, nudności, drżenie, stan przygnębienia, uszkodzenia mózgu, nerwów, wątroby i nerek, oszołomienie i dezorientację, zmęczenie, lęklivość, zaniki pamięci, brak koordynacji ruchu. Wdychanie niektórych środków powoduje wewnętrzne opuchnięcie gardła i krtani, następuje więc uduszenie.

Dość często zdarza się zapominać o środkach wziewnych w sytuacjach przekazywania informacji o szkodliwości zażywania substancji psychoaktywnych a są one przecież łatwo dostępne, można je legalnie nabyć, w prosty sposób zażyć i mają niską cenę.

Środki wziewne są najczęściej stosowane wśród badanej młodzieży. 4% z nich przynajmniej raz w życiu użyło kokainy wywołującej: krótką intensywną euforię i błogostan, ale powodującą: ból głowy, bladość, nudności, wymioty, zimne poty, impotencję, drgawki, depresję, bezsenność prowadzącą do wyczerpania, brak łaknienia na przemian z intensywnym głodem, ciekący zakrwawiony nos, krosty w nosie, gorączkę, kołatanie serca; sterydów anabolicznych wywołujące: stymulowanie wzrostu masy mięśni, siły i wytrzymałości i powodujące: nerwowość, impulsywność, agresywność, zmiany skórne (plamy, zaczerwienienia), obrzęk twarzy, przerost żuchwy, zaburzenia równowagi hormonalnej, zaburzenia pracy wątroby i nerek, podwyższone ciśnienie tętnicze, bóle głowy, pogorszenie wzroku, zawał serca, udar mózgu, zakrzepową chorobę żył, sprzyja rozwojowi miażdżycy i choroby wieńcowej; polskiej heroiny, tzw. kompotu wywołującego: uczucie odprężenia, słabsza reakcja na ból, euforia lub senność i powodującego: apatię, swędzenie, pieczenie skóry, zwiększoną ilość wydalania moczu, nudności i wymioty, potliwość, drżenie, skurcze i bóle brzucha, zaparcie, bóle stawowo-mięśniowe, próchnicę, senność, smród potu, niskie ciśnienie krwi, ciekący nos, uczucie zimna, szybkie bicie serca.

Można chyba powiedzieć o szczęściu biorąc pod uwagę fakt, że używanie powyższych środków ma charakter próbowania, ponieważ te 4% badanych mówi o użyciu 1-2 razy w życiu.

Inaczej sprawa się ma, kiedy pytamy młodzież gimnazjalną o dostępność do środków odurzających:

ŚRODEK	niemożliwe	bardzo trudne	trudne	łatwe	bardzo łatwe	nie wiem
Marihuana	51%	16%	9%	1%	1%	22%
LSD	55%	11%	8%	1%	0	25%
Amfetamina	56%	11%	8%	1%	1%	23%
Crac	60%	8%	7%	0	0	25%
Ekstazy	55%	8%	5%	1%	0	31%
Heroina	50%	10%	7%	1%	0	32%
Grzyby halucynogenne	54%	11%	6%	2%	1%	26%
Sterydy anaboliczne	56%	9%	5%	2%	0	28%
Polska heroina, tzw. kompot	56%	8%	10%	0	0	26%
kokaina	58%	8%	7%	2%	1%	24%

Zródło: ankieta – stopień trudności zdobycia narkotyku

Ponad połowa, bo 55% badanych uważa, że zdobycie wymienionych substancji jest niemożliwe, 26% podaje, że nie ma na ten temat wiedzy, dla niecałego procenta, 0,75%, uważa, że jest to łatwe lub bardzo łatwe. Wynik ten potwierdzać może, że rzeczywiście użycie środka pod postacią

narkotyku ma za sobą podane wcześniej 4% ankietowanych. Jest to optymistyczne, ale nie zwalniające zarówno z uważnej obserwacji jak i przede wszystkim z kontynuowania dalszej pracy z młodzieżą na temat szkodliwości zażywania narkotyków. Między innymi dlatego też, że propozycję skorzystania z użycia substancji w ciągu ostatnich 12 miesięcy miało 9% uczniów, co świadczy jednak o obecności narkotyków wśród młodzieży gimnazjalnej i mimo wszystko nie tak znów trudnej do zdobycia.

Ważny jest zatem monitoring sytuacji oraz szybkość reagowania na każdy przypadek zażywania narkotyku niezależnie od tego, czy jest to jednorazowa próba, czy już rozwinięty problem. 4% badanych wskazało, że proponowano im polską heroinę, co świadczyć może o najbardziej dostępnej substancji wśród gimnazjalistów.

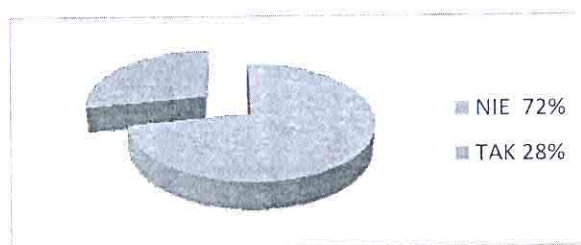
Jak pokazały badania w naszej gminie, 20% uczniów nie brało udziału w zajęciach w szkole, na których poruszano by kwestie brania narkotyków.

Stan polskiej prewencji i profilaktyki narkotykowej jest bardzo niezadowolający, co pokazał ostatni raport Najwyższej Izby Kontroli. Uczennice i uczniowie nie dowiadują się z proponowanych im w szkołach programów, jakie zdrowotne, społeczne i prawne konsekwencje grożą im na skutek zażywania substancji psychoaktywnych. Stąd wskazane byłoby zintensyfikowanie działań profilaktycznych ukierunkowanych na zapobieganie uzależnieniom i promujących zdrowy styl życia na terenie szkół. Nauczenie zachowań asertywnych oraz wskazanie młodzieży miejsc, w których może rozwijać swoje zainteresowania w czasie wolnym. Pamiętając przy tym jednocześnie, że najczęstszym motywem eksperymentowania z narkotykami jest ciekawość, nuda i wpływ rówieśników. Przynależność do grupy akceptującej narkotyki wynika głównie z braku satysfakcjonujących kontaktów z rodziną.

Szkoły ponadgimnazjalne

INTERPRETACJA WYNIKÓW

Na pytanie, czy kiedykolwiek chciałeś/aś spróbować któregoś z narkotyków, młodzi ludzie odpowiedzieli:

Źródło: ankieta – chęć spróbowania kiedykolwiek w życiu narkotyków

Wymienione 28% w ciągu swojego życia kontaktowało się już z marihuaną i haszyszem. Wśród osób, które sięgnęły do tych narkotyków 38,70% zrobiło to raz lub dwa razy w życiu, 43,86% 1-2 razy w ciągu roku a 40,62% 1-2 razy w ciągu ostatniego miesiąca. Marihuanę lub haszysz 40 razy i więcej paliło odpowiednio: w ciągu całego życia 13,98%, w ciągu 30 dni 9,37%.

Substancje chemiczne takie jak klej, aerozole itp. wdychało: w ciągu całego życia 21 ankietowanych (7,04%), w ciągu ostatniego roku 13 osób (3,46%), w ciągu ostatnich 30 dni 10 osób (3,55%) w tym 3 osoby robiły to więcej niż 40 razy.

Do najczęściej zażywanych przez młodzież narkotyków należą: amfetamina (23 osoby), ekstazy (11 osób) oraz LSD, Crack, Kokaina odpowiednio po 9 osób. Wśród ankietowanych 1 z nich zażywała amfetaminę częściej niż 40 razy.

8 ankietowanym zdarzyło się nie pójść lub spóźnić się do szkoły z powodu zażycia marihuany lub haszyszu. 13 z nich odczuwa potrzebę zażycia marihuany, 37 samodzielnie kupiło haszysz lub marihuanę a 17 paliło ją w samotności.

Odpowiedzi uczniów szkół ponadpodstawowych z dostępności do środków odurzających:

SRODEK	niemożliwe	bardzo trudne	trudne	łatwe	bardzo łatwe	nie wiem
Marihuana	19,86%	7,67%	13,59%	19,16%	14,29%	25,43%
LSD	27,40%	11,30%	14,04%	7,88%	6,16%	33,22%
Amfetamina	27,15%	10,65%	14,09%	10,31%	7,90%	29,90%
Crac	31,16%	12,67%	12,67%	4,12%	6,16%	33,22%
Ekstazy	31,29%	10,54%	13,27%	6,80%	6,46%	31,64%
Heroina	30,72%	12,97%	12,63%	4,44%	6,48%	32,76%
Grzyby halucynogenne	29,79%	10,62%	11,99%	5,14%	6,85%	35,61%
Sterydy anaboliczne	28,77%	12,67%	9,59%	6,85%	8,90%	33,22%
Polska heroina, tzw. kompot	30,65%	11,50%	11,85%	4,88%	6,97%	34,15%
kokaina	28,57%	12,89%	11,16%	5,57%	8,71%	33,10%

Źródło: ankieta – stopień trudności zdobycia narkotyku

W czasie ostatniego roku ankietowana młodzież najczęściej częstowana była: marihuaną (79 osób-26,51%), amfetaminą 24 osoby- 8,05%) i LSD (18 osób- 6,04%), najrzadziej grzybami i kompotem,

W ubiegłym roku szkolnym 65,42% ankietowanych brało udział w zajęciach szkolnych nt. narkotyków.

Powyższe dane potwierdzają fakt, iż w grupie problemów społecznych jakie występują w naszej gminie, problemy z zażywaniem narkotyków mają szczególne znaczenie w powstawaniu zagrożeń społecznych. Sytuacje te wymagają systematycznie prowadzonych działań profilaktycznych. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, iż większość badanych sięgała po narkotyki raz- dwa razy w życiu co prawdopodobnie służyło jedynie zaspokojeniu ciekawości.

Posterunek Policji w Więcborku wykrył przestępstwa kryminalne z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Skala tych przestępstw nie jest wysoka, i w poszczególnych latach kształtowała się

następująco: 2013 rok 3 przestępstwa natomiast w 2014 roku i 2015 roku nie wykryto przestępstw popełnionych pod wpływem narkotyków .

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Więcborku w latach 2013 – 2015 rodzinom nie było udzielane wsparcie z powodu nadużywania narkotyków.

Specjaliści świadczący wsparcie w **Punkcie Interwencji Kryzysowej w Więcborku** w 2015 roku udzielili pomocy 4 osobom borykającym się z problemem uzależnienia od narkotyków.

Do **Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w Więcborku** w latach 2013 – 2015 nie wpłynęła, żadna Niebieska Karta, której powodem wszczęcia było nadużywanie narkotyków.

III. Instytucje działające w obszarze przeciwdziałania narkomanii

1. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Więcborku
2. Urząd Miejski w Więcborku,
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Więcborku,
4. Zespół Interdyscyplinarny w Więcborku,
5. Punkt Interwencji Kryzysowej w Więcborku,
6. Placówki ochrony zdrowia,
7. Poradnia Leczenia Uzależnień w Więcborku,
8. Placówka Wsparcia Dziennego - Świetlica Środowiskowa „Uśmiech” w Więcborku
9. Szkoły podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne działające na terenie gminy Więcbork,
10. Sąd (kuratorzy działający na terenie gminy),
11. Posterunek Policji w Więcborku,
12. Kościół,
13. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Kr. z siedzibą w Więcborku,
14. Organizacje pozarządowe.

IV. Cele Programu

1. Cel główny

Ograniczenie używania narkotyków oraz związanych z tym problemów.

Cele szczegółowe to:

1. Redukcja szkód spowodowanych używaniem substancji psychoaktywnych, tzn. alkoholu i narkotyków.
2. Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej co do skutków używania substancji psychoaktywnych.
3. Inicjowanie działań edukacyjnych adresowanych do szeroko rozumianej społeczności lokalnej dotyczącej używania substancji psychoaktywnych oraz ich konsekwencji.

V. Zadania do realizacji

L.p.	Zadanie	Działania	Realizator / współrealizator	Wskaźnik
1.	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej	Zwiększenie umiejętności readaptacyjnej dla osób dotkniętych problemem narkomanii : - pomoc psychologiczna - pomoc terapeutyczna - praca socjalna - pomoc prawna.	- MGOPS (PIK, pracownicy socjalni) - PCPR - Poradnia LU	- liczba udzielonych porad
2.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży w tym prowadzenie zajęć sportowo rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych	1.- Realizowanie w placówkach oświatowych programów edukacyjno-informacyjnych przez podmioty posiadające odpowiednie uprawnienia w tym zakresie . -realizowanie programów i przedsięwzięć profilaktycznych opracowanych i realizowanych przez młodzież, skierowanych do grup rówieśniczych 2. Udział w ogólnopolskich i lokalnych kampaniach edukacyjnych promujących zdrowy styl życia 3. Działalność informacyjno - edukacyjna	1.- MGOPS, - placówki oświatowe, - podmioty uprawnione do realizacji programów, 2. –MGOPS - placówki oświatowe, - kluby sportowe - organizacje pozarządowe 3. PIK	1.-liczba zrealizowanych programów - liczba uczestników programów 2.- liczba kampanii - liczba uczestników kampanii - liczba prac konkursowych 3. – liczba osób
3.	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów narkomanii	Wspomaganie organizacji pozarządowych , instytucji i osób fizycznych w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień .	-MGOPS - organizacje pozarządowe - osoby fizyczne	- liczba przedsięwzięć - liczba uczestników
4.	Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego	1.Dokonywanie przez pracowników socjalnych diagnozy sytuacji w rodzinach dotkniętych problemem używania substancji psychoaktywnych . 2.Udzielanie pomocy rodzinom, w których występuje problem uzależnienia od środków odurzających oraz osobom uzależnionym od środków psychoaktywnych z wykorzystaniem kontraktu	1.MGOPS – pracownicy socjalni 2.MGOPS – pracownicy socjalni -PIK	1.Liczba rodzin 2.- Liczba rodzin - liczba kontraktów socjalnych.

			wykorzystaniem środków przeznaczonych na realizację poszczególnych form wsparcia (np. zasiłki stałe, okresowe, celowe)
RAZEM			12.400

Kwoty ujęte w preliminarzu mogą ulec zmianie w wyniku ewentualnych potrzeb wynikających z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2017 lub w sytuacjach: nie wykonania planu dochodów lub jego zwiększenia. Zmiany te nie wymagają podejmowania odrębnych uchwał Rady Miejskiej.

VII. Przewidywane efekty realizacji Programu

1. Podniesienie świadomości mieszkańców gminy wobec skutków używania substancji psychoaktywnych.
2. Udzielanie profesjonalnej pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym od narkotyków.
3. Zmniejszenie skali dysfunkcji występujących w rodzinach, wynikających z uzależnienia i współuzależnienia.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

I. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Więcborku

1. Do zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Więcborku należy podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.
Zgodnie z art.4¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zadaniem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Więcborku jest także :
  - a) inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych ujętych w opracowanym Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
  - b) opiniowanie wniosków o wydawanie zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży zgodnie z podjętą Uchwałą Nr XI/74/2011 Rady Miejskiej w Więcborku z dnia 29 września 2011 w sprawie ustalenia na terenie gminy Więcbork liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5 % alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży i w miejscu sprzedaży oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,
  - c) kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych. W celu przeprowadzenia kontroli wymagane jest stosowne upoważnienie wydane przez Burmistrza Więcborka.
2. Ustala się wynagrodzenie dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Więcborku za udział w każdym posiedzeniu Komisji plenarnej lub zespołowej (w przypadku, gdy w jednym dniu obraduje komisja plenarna i zespołowa przysługuje jedno wynagrodzenie). Wynagrodzenie przysługuje w wysokości:
  - a) 140,-zł dla Przewodniczącego Komisji
  - b) 110,-zł dla Sekretarza Komisji
  - c) 90,-zł dla pozostałych członków Komisji.
3. Udział członka komisji w szkoleniach, naradach, konferencjach, kampaniach, a także w sytuacji reprezentowania Komisji na zewnątrz (np. udział w sesjach Rady Miejskiej, spotkaniach komisji Rady Miejskiej, udział w rozprawach sądowych)- traktowany jest tak samo jak udział w posiedzeniu Komisji. Uczestnik na podstawie pisemnego oświadczenie otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 90zł. Ma tu także zastosowanie przepis punktu 4.
4. Pracownikom jednostek organizacyjnych gminy Więcbork wynagrodzenie przysługuje tylko w sytuacji, kiedy członek Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Więcborku, złoży stosowne oświadczenie, z którego jednoznacznie będzie wynikało, że udział w posiedzeniu Komisji Plenarnej jak i również praca w Zespołach Kontrolnym i Motywującym czy też udział w szkoleniach, naradach, konferencjach, kampaniach, a także w sytuacji reprezentowania Komisji na zewnątrz (np. udział w sesjach Rady Miejskiej,

spotkaniach komisji Rady Miejskiej, udział w rozprawach sądowych) odbywa się poza godzinami jego pracy.

5. Podstawą wypłaty wynagrodzenia jest lista obecności potwierdzona przez Przewodniczącego GKRPA wraz z oświadczeniami o których mowa w punkcie 4, a w przypadku jego nieobecności lista potwierdzona przez innego członka Komisji wyznaczonego przez niego do pełnienia jego obowiązków.
6. Termin wypłaty wynagrodzenia:
  - a) wypłata następuje do końca miesiąca, w którym odbyło się posiedzenie Komisji, w przypadku jeżeli lista obecności stanowiąca podstawę wypłaty wynagrodzenia przekazywana jest do Działu Finansowo- Kadrowego MGOPS w Więcborku najpóźniej do 23- go dnia tego miesiąca,
  - b) wypłata następuje w miesiącu następnym, w przypadku gdy lista obecności stanowiąca podstawę wypłaty wynagrodzenia przekazywana jest do Działu Finansowo- Kadrowego MGOPS Więcborku po 23- im dniu miesiąca, w którym odbyło się posiedzenie Komisji.
7. Wypłata następuje przelewem na wskazane przez członka Komisji konto.
8. Wynagrodzenie dla członka Komisji podlega potrąceniom zgodnie z obowiązującymi przepisami.
9. W przypadku nieobecności na posiedzeniu Komisji jak również Zespołu Kontrolnego i Motywującego wynagrodzenie nie przysługuje.

II. Źródła finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2017

Źródłem środków na finansowanie Programu są dochody z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonego do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży.

Podstawa prawna: art.18² ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj.Dz.U.2016. poz. 487).

III. Inne ustalenia

1. Na podstawie art. 4¹, ust. 2, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2017 realizowany będzie przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Więcborku.
2. Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2017 i osiągniętych efektów będzie integralną częścią rocznego sprawozdania z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Więcborku.
3. Dofinansowywanie działań profilaktycznych dla podmiotów innych niż wymienione w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie będzie odbywało się zgodnie z Procedurami dotyczącymi działań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi, przemocy i narkomanii, które muszą być spójne z założeniami Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2017.

4. Dyrektor Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Więcborku w drodze zarządzenia powołuje Zespół Opiniujący wnioski o dofinansowanie zadań z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi, przemocy, narkomanii dla podmiotów innych niż wymienione w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
5. Podmioty, o których mowa w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie będą mogły ubiegać się o dofinansowanie zadań z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi, przemocy, narkomanii na podstawie Programu współpracy Gminy Więcbork z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2017, który zostanie przyjęty odrębną uchwałą.
6. **Rekomenduje się, aby prace Komisji odbywały się w godzinach popołudniowych, chyba, że zaplanowane działania wymagały będą innych godzin.**

